

došlo-li však s Maxem L-em k uzavření smlouvy, kterou odvolatel sprostředkoval, nepřísluší mu vůbec nárok na provisi za toto sprostředkování, neboť podmínkou nároku na provisi jest, by k obchodu, jenž byl předmětem sprostředkování, skutečně také došlo. Z téhož důvodu nemůže odvolatel požadovati ani náhradu zisku ve výši 2% ze 450.000 Kč, který mu ušel tím, že od Maxe L-a nedostal provisi v této výši, která mu byla tímto rovněž za sprostředkování slíbena.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud souhlasí s názorem odvolacího soudu, že přijetí nabídky žalovaného by se stalo včas jen, kdyby bylo žalovaného došlo do pondělka, dne 1. listopadu 1926 večer. První listopad jest sice uznán svátek a smluvená lhůta k přijetí nabídky jest smluvní lhůtou »k prohlášení«, tak že o ní platí předpis § 903 obč. zák., podle něhož se smluvní lhůta prodlužuje do nejbližšího všedního dne, když poslední den, určený k projevu, připadne na neděli neb na uznán svátek. To však platí jen tehdy, nebyl-li ujednán opak. V souzeném případě žádal L. podle žalobcova přednesu lhůtu na rozmýšlenou dva dny a proto byl konec lhůty v sobotu, dne 30. října 1926, určen výslovně na příští pondělí, to jest na 1. listopad 1926. Z toho jest zřejmo, že podle srovnalé vůle stran měla lhůta k přijetí nabídky žalovaného činiti jen dva dny a proto měla končiti dne 1. listopadu 1926, takže platnost ustanovení § 903 obč. zák. byla tím vyloučena. Z toho plyne, že nabídka žalovaného zanikla koncem dne 1. listopadu 1926, a že tudíž ke smlouvě mezi žalovaným a Maxem L-em nedošlo. Nenastal tedy předpoklad, na němž byl nárok žalobcův závislý, a proto mu nepřísluší ani smluvená ani jiná přiměřená provise za sprostředkování prodeje domu Maxu L-ovi.

Čís. 9535.

Pensijní pojištění.

Zaměstnavatel jest práv zaměstnanci z náhrady škody, nepřihlásil-li ho k pensijnímu pojištění.

Nárok na vychovávací přídavek (podle § 17 zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. n.) nepomíjí tím, že dítě přestalo chodit do školy, jen když otec o ně dále pečuje.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1930, Rv I 721/29.)

Žalobce domáhal se na žalovaném družstvu z důvodu náhrady škody placení ročního starob. důchodu s vychovávacím příspěvkem pro svého syna v úhrnné výši 8.100 Kč, uváděje, že jako stárek u žalované strany podléhal pensijnímu pojištění podle zákona čís. 1/1907 ř. zák. a novel k němu, že by proto při včasné přihlášení měl podle tohoto zákona po dokonání 65. roku svého věku nárok na invalidní důchod a na vychovávací příplatky v roční výši 8.100 Kč, že však vinou žalované

strany přihlášen nebyl a proto nepřiznáním důchodu trpí uplatněnou škodu. Navrhl proto odsouzení žalovaného k placení tohoto důchodu počínajíc 1. prosincem 1925 a částek již splatných do 14 dnů a částek budoucně splatných měsíčně napřed. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal žalovaného povinným platiti žalobci roční důchod 4.050 Kč od 1. prosince 1925 až do 14. března 1928 a roční důchod 3.600 Kč počínajíc od 15. března 1928. D ů v o d y: Podle § 73 pens. zák. jest zásadní povinností zaměstnavatelovou, by osoby povinné pojištěním u příslušné Zemské úřadovny přihlásil. Žalované družstvo povinnost tuto nesplnilo a dopustilo se proto správního přestupku podle § 82 cit. zák. Ze zjištění vyplývá, že družstvo vědělo o předchozím pojištění žalobce a že také vědělo o jeho pojistné povinnosti, přes to, že dosáhl 55 roku, ježto žalobce nevstoupil u družstva do zaměstnání prvního. Ani případná úmluva a souhlas žalobce nezbavovala by podle § 79 pens. zák. družstvo povinnosti přihlašovací. Stalo se proto v první radě protiprávním činem a zaviněním družstva, že žalobce nemá proti pensijnímu ústavu nároky, které by mu jinak podle § 4 cit. zák. příslušely při řádném přihlášení. Ze zjištění však vyplývá, že ani poškozený není bez viny na svém poškození. Zákon neukládá povinnost přihlašovací výhradně zaměstnavateli. Opravňuje k tomu i zaměstnance (§ 73 (5) cit. zák.), ba v některých případech mu dokonce ukládá povinnost ohlašovací. Zákon proto v hlavě XX. podrobuje trestním ustanovením i zaměstnance. Věděl-li žalobce, jak ze zjištění vyplývá, že podléhá pojistné povinnosti, bylo i jeho povinností a v jeho zájmu, by se staral o včasné přihlášení. Neučiniv tak, ač se zástupci žalovaného družstva o pojištění mluvil, ba dokonce prohlásil, že pojištěn býti nechce, zavinil z části sám svou škodu. Bylo proto zavinění podle § 1304 obč. zák. děliti a přiznati žalobci jen nárok z polovice. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalovaného potud, že zamítl žalobu ohledně ročního důchodu 4.050 Kč za čas od 1. prosince 1925 do 10. ledna 1926, jinak napadený rozsudek potvrdil. Potvrzující část o d ů v o d n i l takto: Jádrem sporu je rozřešení otázky, zda žalobce podléhal ze své služby u žalovaného družstva pensijnímu pojištění ve smyslu zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z roku 1907, a pakli ano, zda by mu příslušel nárok na důchod, kdyby byl žalovaným družstvem k pensijnímu pojištění přihlášen. Jen při kladném zodpovězení obou těchto otázek může se žalobní nárok dodělati úspěchu, kdežto záporná odpověď i jen na jednu z těchto otázek musí vésti k zamítnutí žaloby. Nepodléhal-li žalobce pensijnímu pojištění, není mezi škodou, kterou si čítá, a mezi tvrzeným opomenutím žalovaného družstva příčinné souvislosti a bez ní nárok na náhradu škody nemůže obstáti. Totéž platí i pro případ, že žalobce sice pensijnímu pojištění podléhal, avšak s pracovní dobou u žalovaného společenstva nedosáhl čekací doby šedesáti příspěvkových měsíců, kterou stanoví zákon jako podmínku jak pro nabytí nároku na invalidní důchod (§ 5 zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z roku 1907 ve znění zákona ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n.), tak i pro nabytí starobního nároku (§ 11 zákona ze dne 16. prosince 1906, číslo 1 ř. zák. z r. 1907 ve znění cís. nař. ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák.). Soud procesní

zodpověděl obě tyto otázky kladně. Všim právem. Že žalobce podléhal pensijnímu pojištění aspoň od 1. července 1920, o tom nemůže býti pochybnosti, uváží-li se, že zákonem ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n., jenž vešel v platnost dne 1. července 1920 (čl. VIII.), byla povinnost k pensijnímu pojištění rozšířena i na stárky (čl. I, § 1 al 2a), jímž byl, jak nesporno, tehdy i žalobce. Žalobce podléhal však i pensijnímu pojištění již podle cis. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. (čl. I § 1), ba dokonce již podle zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 (§ 1), poněvadž jako stárek měl dozor nad jinými osobami a konal aspoň převážně práci duševní. Kdyby však ani toho nebylo, jest žalobce považovati za osobu, jež za své služby u žalovaného družstva podléhala pensijnímu pojištění, poněvadž tak stanovila zemská úřadovna I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze ve svých výměrech ze dne 3. března 1927 a ze dne 3. prosince 1927, a oba tyto výměry, jež podle předpisů téže úřadovny ze dne 29. prosince 1927 a ze dne 24. února 1928 vešly v moc práva, jsou pro soud závazné (§ 77a cis. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák.). S druhé strany nelze však popřít, že žalobce, kdyby byl žalovaným družstvem pojištěn, by dnes požíval od Všeobecného pensijního ústavu v Praze důchod, důchod invalidní. Podle § 5 zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 v doslovu zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. má osoba, podléhající pensijnímu pojištění, nárok na invalidní důchod, stala-li se k výdělků nezpůsobilou; stala-li se k výdělků nezpůsobilou po uplynutí čekací lhůty, 120 příspěvkových měsíců, nebo následkem podnikového úrazu před uplynutím této čekací lhůty, přísluší jí nárok na plný důchod a nastala-li nezpůsobilost k výdělků před uplynutím 120 příspěvkových měsíců, přísluší jí nárok na důchod snížený. Při tom se považuje podle výslovného doslovu zákona (§ 7 al 2) za nezpůsobilého k výdělků i pojištěnec, jenž dokonal 65. rok svého věku. V souzeném případě byl žalobce podle napadeného rozsudku pojištěn již v době, když pracoval u firmy Robert M., to bylo od roku 1909 do 17. listopadu 1915 a činilo celkem 59 příspěvkových měsíců. U žalovaného družstva pracoval žalobce od 3. února 1916 do 31. července 1918 a pak od 9. prosince 1919 do 30. listopadu 1925, což vzhledem k tomu, že podle § 34 zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 v doslovu cis. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. se platí pojišťovací premie za celý měsíc i tehdy, začne-li nebo končí-li pojištění během měsíce, odpovídá 102 příspěvkovým měsícům. Poněvadž mezi službou žalobcovou u firmy Robert M. a u žalovaného družstva neuplynula doba 12 roků, jest obojí tuto čekací dobu podle § 27 zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 v doslovu cis. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. sečísti, čímž se dospěje k 161 příspěvkovým měsícům (59 + 102 = 161). Podle toho by měl žalobce, kdyby byl žalovaným družstvem přihlášen, daleko přes 120 příspěvkových měsíců a poněvadž je mu již 65 roků, měl by právo na důchod, na důchod invalidní. Žalované družstvo bylo po zákonu povinno, by žalobce, ježto podléhal pensijnímu pojištění, k pojištění přihlásilo. Povinnost tuto nelze vyčísti ze zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907, v cis. nař. ze dne 25. června

1914, čís. 138 ř. zák. je však v § 73 povinnost ta zcela jasně vyslovena. Tuto přihlašovací povinnost mělo žalované družstvo i v případě, že si žalobce pojištění nepřál, neboť pojištění pensijní má základ v právu veřejném, sledujíc účel, by zaměstnanci, podléhající pensijnímu pojištění nepřipadli obci a veřejné dobročinnosti na obtíž, a kromě toho jsou úmluvy, mající za předmět vyloučení předpisů zákona o pensijním pojištění na úkor pojištěnců, neplatné (§ 79 zákona ze dne 16. prosince 1906, č. 1 ř. z. z r. 1907.). Okolnost, že žalobce, když vstoupil poprvé do služeb žalovaného družstva, byl již 55 roků stár, nezabavovala družstvo povinnosti, aby žalobce k pensijnímu pojištění přihlásilo, poněvadž nešlo u žalobce o prvé zaměstnání, zakládající pojistnou povinnost (§ 2 (1) zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 v doslovu cís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a zákona ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n.). Proto, opomenulo-li žalované družstvo žalobce přihlásiti k pojištění, jest žalobci právo ze škody, jež mu z toho vzešla tím, že přišel o nárok na důchod proti Všeobecnému pensijnímu ústavu. Ovšem musí nésti škodu tuto i žalobce, poněvadž, jak soud procesní zcela správně vyložil, nehleděl, by byl pojištěn, a jde tu tedy o případ § 1304 obč. zákona. Podle jasného ustanovení § 17 zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. přísluší pojištěnci, jenž požívá důchod invalidní nebo starobní, nárok na vychovávací příspěvek pro děti do 18 let, pakliže o ně pečuje. Podle toho jest nárok podmíněn jen tím, že pojištěnec o dítě pečuje. Že péče o dítě nekončí dnem, kdy přestává navštěvovati školy, jest samozřejmé a vyplývá z pojmu slova péče. Proto nelze žalobci nárok na tento příspěvek upírati, an se, jak zjištěno, stará o dítě.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Pokud se dovolatel snaží s hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. dovoditi, že žalobci nepřislušel nárok ani na důchod invalidní, nejsou jeho vývody dobře srozumitelné, neboť na jedné straně se v nich tvrdí, že pro nárok ten jest rozhodnou okolnost, kdy byla podána žaloba, a na druhé straně se zase vykládá, že žalobce tohoto nároku nemá proto, že prý v době vystoupení ze služebního poměru nevykazoval podmínky dle § 6 zákona o pensijním pojištění. Leč k vyvrácení těchto dovolatelových vývodů stačí poukázati k tomu, že podle zjištění nižších soudů dovršil žalobce 65 rok života dnem 11. ledna 1926, že v té době nebyl již ve služebním poměru podrobeném pojistné povinnosti, protože vystoupil ze zaměstnání u žalovaného družstva dne 30. listopadu 1925, a že tehdy bylo mu započísti čekací dobu 161 příspěvkových měsíců. Tím byly splněny podmínky nároku na invalidní pojištění a, kdyby bylo žalovatelné družstvo dostalo své povinnosti přihlašovací, příslušel by žalobci nárok na invalidní důchod podle uvedených zákonných předpisů. O předčasnosti žaloby nelze mluvit, neboť žaloba byla podána dne 28. prosince 1926, kdy byl žalobce již přes 65 roků stár. Žalované družstvo není dále spokojeno s tím, že mu byla uložena polovice náhrady škody rozdělením podle § 1304 obč. zák., a

dovozuje, že si žalobce způsobil škodu výhradně sám, protože se pensijnímu pojištění bránil a žalovanému družstvu nehlásil, že byl již dříve pojištěn, dokud byl zaměstnán u firmy M. K tomu jest především připomenouti, že podle zjištění prvního soudu vědělo žalované družstvo o předchozím pojištění žalobce a přes to ho nepřihlásilo k pensijnímu pojištění, takže odchylnými vývody není dovolací důvod podle § 503 č. 4 c. ř. s. prováděn podle zákona. Žalované družstvo nemá však příčiny cítiti se stíženým, bylo-li mu uloženo nésti jen polovici způsobené škody, neboť, jak bylo podrobněji vyloženo v rozhodnutí č. 8286 sb. n. s., přičítá se intenci zákona, by byl zaměstnanec za to, že se vzpíral svému pojištění pro případ invalidity, trestán tím, že mu bylo uloženo nésti část škody, jež mu vzešla opomenutím včasné přihlášky k pensijnímu pojištění. Nižší soudy správně uznaly, že žalované družstvo, nesplnivši svou zákonnou povinnost a nepřihlásivši žalobce k pensijnímu pojištění, jest mu právo ze škody, kterou mu svým zaviněním způsobil, a spokojil-li se žalobce s tím, že mu byla již v první stolici přisouzena náhrada škody jen jednou polovicí, bylo to žalovanému družstvu na prospěch a nelze na tom již nic měniti. Ve příčině vychovávacího příspěvku na žalobcova syna Jaroslava opakuje dovolatel své vývody v odvolání, ač mu je odvolací soud přílehně vyvrátil. Po té stránce souhlasí nejvyšší soud s důvody napadeného rozsudku a jen se dodává, že k dovolatelem zdůrazňované skutečnosti, že nezletilý Jaroslav L., narozený dne 14. března 1910, byl v době vynesení rozsudku již přes 18 roků stár, přihlédl náležitě již soud první stolice, přisoudiv žalobci nárok na náhradu škody za vychovávací příspěvek právě jen do dne 14. března 1928, to jest do dokonání 18. roku nezletilého Jaroslava L-a.

Čís. 9536.

Není důvodem ke zrušení služební smlouvy, odešla-li tanečnice z baru po uplynutí policejní hodiny. Pokud není závady, by tanečnice přes smluvní zákaz nevystupovala jinde.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1930, Rv I 1818/29.)

Žalobkyně byla solovou tanečnicí v baru žalovaného. Byvši žalovaným propuštěna, domáhala se zaplacení mzdy za ujednanou dobu, tvrdíc, že byla propuštěna bezdůvodně. Žalovaný namítal, že propuštění nebylo bezdůvodné, ježto jednak žalobkyně opustila bar v čase, kdy v něm ještě byli hosté, jednak vystupovala jako tanečnice v jiném podniku (v hotelu P.). O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolání napadá rozsudek prvního soudu jen z důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní, a spatřuje tento důvod v tom, že první soud jednak dospěl k nesprávnému názoru, že žalovaný nebyl oprávněn ke zrušení služebního poměru žalobkyně, jednak, že první soud přehlédl, že žalobkyně sama porušila smlouvu, tančíc v hotelu P. solové tance, což zavázala se za trvání služebního poměru u žalovaného nečiniti, a podotýká dále,